

DESIGNING NEW STANDARDS – A STRATEGIC DIMENSION FOR QUALITY EDUCATION

Professor, PhD Amalia Venera TODORUȚ
“Constantin Brâncuși” University of Târgu-Jiu

Professor, PhD Vassilis TSELENTIS
University of Piraeus, Greece

Professor, PhD Doru CÎRNU
“Constantin Brâncuși” University of Târgu-Jiu

ABSTRACT. This paper approaches issues relating to the need of refining the concept of quality of education. It is believed that within the national quality management system, re-designing standards relevant to the many regulatory instruments also support the strategic dimension to quality education. The fundamental objective of this work was to measure, using current standards, whether teachers are able to ensure student well-being, as this is a prerequisite for increased quality of life. Within this paper, evidence is presented pertinent to the elements which determine the transformation of the concept of quality of education and the necessity to define more and clear targets for quality assessment in terms of progress, added value through education level learners, provision of education and setting the system level. This evidence was based on scientific investigations, addressing five basic (fundamental) questions concerning the ability of teachers to perform and provide high quality education, attaining the objectives and targets set, within the strategy for quality in education. Within this investigation an important aspect was also examined, i.e. the ability of school management, and in particular the school director, to provide the infrastructure, resources, effective leadership and support to fellow teachers in order to obtain and improve learning outcomes and the well-being of the students, by improving their own management skills (planning, organizing, monitoring and evaluation). The research methodology consisted of applying questionnaires, direct observations and interviews with stakeholders, in twelve rural schools in Gorj county, in an effort to determine how the schools implement the improvements in school organization, learning outcomes, student welfare, teacher professional capacity, institutional capacity as well as the ability to effectively communicate with all stakeholders. The authors conclude that this case study highlights important issues relevant to future basic educational priorities, and compares and contrasts different approaches for identifying the main lines of action to improve education quality.

KEYWORDS: quality, performance, standard, well-being, value.

INTRODUCERE

Internaționalizarea și globalizarea educației reprezintă una din tendințele majore ale evoluției sistemelor avansate de instrucție în lume. În acest context calitatea reprezintă astfel

cheia competitivității și a succesului, care cunoaște abordări noi, într-o societate bazată pe cunoaștere cu transformări profunde în toate componentele sale.

Vorbim de o îmbogățire și o rafinare a conceptului de calitate a educației, din perspectiva valorii noi create și adăugate la nivelul educabilului, furnizorului de educație și la nivel de sistem. Calitatea educației ca un set de practici, principii și procese ce traversează întregul mediu educațional poartă amprenta ritmului rapid al schimbărilor sociale, al dezvoltării tehnologice care transformă învățarea în principala activitate umană și în care organizațiile care învață se transformă continuu, facilitând dezvoltarea individuală și organizațională.

La nivelul organizațiilor școlare ce au ca principală funcție ”educarea și învățarea”, limitele dintre ”viață” și ”învățare” devin tot mai fluide, iar școala trebuie să promoveze învățarea ”împletită” cu viața ,pe tot parcursul vieții, relevantă pentru viața personală și socială, inclusiv pentru viața profesională.

Rafinarea conceptului de calitate a educației este susținut de o serie de elemente constatate în mediul educațional.(A doua declarație de principii,2014). Astfel s-a constatat caracterul parțial și unilateral al serviciilor educaționale, centrate cu precădere pe transmiterea de informații și mai apoi pe evaluarea acurateței și volumului informației reproduse, și trecerea pe planul secund a celorlalte dimensiuni educaționale necesare integrării sociale, profesionale, precum și succesului personal, neglijându-se astfel educația estetică, morală, civică, tehnologică, antreprenorială, pentru diversitate, fizică, pentru un stil de viață sănătos; competențele intelectuale de nivel înalt (cum ar fi rezolvarea creativă de probleme și gândirea critică); capacitatea de comunicare și de colaborare; latura aplicativă și cea atitudinală a competențelor dezvoltate.

Ca urmare, sunt necesare atât redefinirea rezultatelor învățării, pentru a cuprinde și aspectele neglijate sau desconsiderate în prezent (dar relevante pentru dezvoltarea personală și socială), cât și refocalizarea evaluării (la nivelul elevilor, profesorilor și instituțiilor școlare) pe baza noului concept, îmbogățit, de „rezultate ale învățării”.

Având în vedere influența pozitivă a nivelului de educație asupra speranței de viață, asupra stării de sănătate, asupra bunăstării individuale și sociale, precum și în reducerea criminalității și comportamentelor dăunătoare sănătății, se impun aducerea și menținerea în școală a tuturor copiilor și tinerilor, facilitarea accesului la educație (mai ales profesională și de nivel superior) și pe piața muncii, precum și asigurarea unor tranziții cât mai line, atât între diferite subsisteme și niveluri de învățământ, cât și spre „lumea muncii”.

De asemenea copiii și tineri proveniți din așa zisele ”grupuri vulnerabile” sunt tratați de multe ori ca ”problemă” sau ca ”amenințări” la dresa funcționării și calității sistemului educațional. Ei trebuie priviți ca un capital uman considerabil, pentru care se impun programe și măsuri speciale privind accesul la educație pentru grupurile dezavantajate, pentru eliminarea segregării și discriminării și pentru promovarea interculturalității.

Concentrarea eforturilor pe îmbunătățirea constantă a rezultatelor învățării, cu precădere în domeniul competențelor cheie (așa cum reiese din documentele europene), inclusiv a rezultatelor la examene și testări (naționale și internaționale) reprezintă un alt motiv major în regândirea conceptului de calitate a educației, având în vedere și rezultatele obținute de elevi la examenele și testările naționale și internaționale.

”Starea de bine” a elevului atât din punct de vedere material, cât și psiho-social trebuie să fie preocuparea majoră a școlii având în vedere faptul că ei petrec în școală cea mai mare parte a

timpului, la vârsta maximei dezvoltări individuale și pentru viața socială și profesională. Mai mult decât atât, un elev care se simte bine și în siguranță la școală obține rezultate mai bune și abandonează mai greu școala. De aceea se impune o rafinare a conceptului de calitate a educației, atât prin includerea indicatorilor care țin de bunăstarea tânărului, cât și prin dezvoltarea capacității instituției de învățământ de a fi „prietenosă” în raport cu nevoile acestuia și de a colabora cu părinții în beneficiul copilului.

Știut faptul că profesorul are cea mai mare influență asupra participării școlare, asupra rezultatelor învățării și asupra progresului de la o etapă educațională la alta și că este demonstrată corelația dintre condițiile de muncă ale profesorului, statutul său în societate, nivelul colaborării cu ceilalți colegi și rezultatele elevilor, sunt necesare atât măsuri privind îmbunătățirea statutului și condițiilor de muncă ale profesorilor, cât și o orientare mai susținută a activității întregii echipe de profesori (inclusiv a evaluării acestei activități) spre procesul de învățare, spre rezultatele învățării și spre progresul fiecărui elev.

De asemenea, s-a dovedit că dezvoltarea profesională a profesorului este una dintre căile de creștere rapidă a eficienței învățării și, implicit, de îmbunătățire a rezultatelor învățării. Ca urmare, deținerea și dezvoltarea competențelor cheie, participarea la programele de dezvoltare profesională și utilizarea efectivă a rezultatelor dezvoltării profesionale pentru îmbunătățirea rezultatelor învățării trebuie să devină criteriile esențiale în evaluarea activității profesorului.

Sunt necesare de asemenea eforturi susținute și convergente în direcția consolidării capacității instituțiilor școlare de a crea și utiliza date, de a planifica și decide, pe baza datelor și dovezilor astfel colectate, împreună cu purtătorii relevanți de interese de la nivel comunitar, direcțiile dezvoltării instituționale și, nu în ultimul rând, de a evalua rezultatele acestei dezvoltări în termeni de progres, valoare adăugată și valoare creată – cu focalizare pe rezultatele învățării. Aceasta deoarece se constată lipsa de continuitate a procesului decizional, cu schimbări frecvente la nivel normativ și structural (dar fără a măsura impactul acestor schimbări la nivel funcțional și al rezultatelor învățării. La aceasta se adaugă și lipsa preocupărilor strategice, în contextul unor legături slabe, conjuncturale și nesistematice cu beneficiarii de educație. Totodată, lipsa unor date solide, complete și credibile privind educația a devenit cronică. Se impun restructurări care își au seva în firescul evoluției, ”viața însăși se restructurează, concurența și competiția devenind vectorii determinanți funcție de care se construiește o arhitectură total diferită a mediului de viață, mai întâi în statele dezvoltate, apoi, contaminarea-atât de acută în era globalizării -, mai pretutindeni”.(Gorun, A.,&Gorun H.,2014)

REPERE ÎN EVALUAREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI

Rafinarea conceptului de calitate a educației, ca o necesitate reieșită atât din evoluția strategiilor și politicilor educaționale naționale, europene și internaționale în domeniul educației, cât și din cercetările educaționale presupune și o regândire a evaluării calității educației care trebuie să se bazeze pe următoarele principii, astfel:

Tabel nr.1 Principiile evaluării calității educației

Nr.crt.	Principiu	Caracterizare
1	Concentrarea activității școlare pe promovarea bunăstării elevului.	Vor fi avute în vedere toate aspectele care susțin bunăstarea, cum ar fi: sănătatea și siguranța, respectarea drepturilor și libertăților prevăzute de lege (de exprimare, de participare la decizie,

		de asociere etc.), respectul și valorizarea din partea celorlalți (eliminându-se orice formă de discriminare și segregare), relațiile din familie, mai ales cu părinții și cu ceilalți membri ai familiei, relațiile cu colegii și cu profesorii, stima de sine, încrederea în sine și în instituția școlară, satisfacția privind rezultatele obținute etc.
2	Concentrarea activității școlare pe îmbunătățirea continuă a rezultatelor învățării	Aceste rezultate vor fi definite pe patru dimensiuni: rezultate privind competențele cheie; Rezultate referitoare la deprinderi, abilități, comportamente și atitudini, alături de cele privind cunoașterea; rezultatele educației estetice, morale, civice, tehnologice, antreprenoriale, fizice, pentru diversitate și pentru un stil de viață sănătos, alături de rezultatele educației intelectuale; rezultate care dovedesc autonomie, creativitate, inițiativă și spirit întreprinzător .
3	Valorizarea resursei umane în educație	Vor fi evaluate, la nivel de sistem și de furnizor, nivelul și evoluția principalilor indicatori privind resursa umană, cum ar fi: nivelul de calificare, participarea la programele universitare de profesionalizare - de exemplu, „masteratul didactic” - stabilitatea la catedră, nivelul de salarizare, condițiile de muncă, statutul în comunitate, nivelul motivației și al satisfacției profesionale, formarea ulterioară și dezvoltarea profesională și, mai ales, folosirea efectivă la clasă a rezultatelor formării și dezvoltării profesionale. Totodată, va fi evaluat nivelul colaborării între profesori, inclusiv contribuția acestora la viața școlară și la dezvoltarea instituțională.
4	Promovarea răspunderii sociale și a bunei guvernări.	Pentru a crește răspunderea publică la nivelul fiecărei instituții de învățământ, evaluarea calității va lua în considerare capacitatea managerială și de leadership, strategică și operațională, la nivel de colectiv de elevi și de organizație școlară, având ca principali indicatori: transparența decizională, capacitatea de a stabili ținte/obiective concordante cu nevoile identificate la nivel individual și comunitar, obținerea efectivă a rezultatelor scontate, procurarea, alocarea și utilizarea responsabilă a resurselor existente (interne și externe) în funcție de nevoile identificate și pentru obținerea rezultatelor scontate, precum și capacitatea de a revizui și îmbunătăți permanent managementul clasei și al instituției de învățământ
5	Fundamentarea funcționării și dezvoltării instituției școlare pe dovezi	Vor fi avuți în vedere, cu precădere, indicatori de progres la nivelul rezultatelor învățării, privind dezvoltarea profesională a profesorilor, privind dezvoltarea instituțională, privind „ieșirile” din sistem / subsistem (cum ar fi, tranziția spre alte subsisteme de educație și formare profesională sau spre piața muncii). De asemenea, vor fi introduși, gradual, indicatori privind rezultatele sociale pe termen lung ale educației, cum ar fi: statutul social și profesional ulterior al absolvenților, continuarea educației, mobilitatea în carieră etc. Nu în ultimul rând, va fi evaluată calitatea datelor colectate și transmise
6	Consolidarea dialogului și a colaborării între școală, părinți, autoritate locală și cu comunitate, în beneficiul elevilor.	Este necesară o mai mare deschidere a școlii către comunitate (considerând părinții ca pe o parte esențială a acestei relații) și către colaborarea cu celelalte servicii publice și inițiative private implicate în protecția și bunăstarea copilului și a familiei. Toți factorii interesați trebuie să acționeze concertat (mai ales preventiv, dar și remedial) pentru diminuarea abandonului școlar, a absenteismului, a delincvenței și a comportamentelor dăunătoare sănătății, precum și pentru îmbunătățirea continuă a bunăstării copilului și a rezultatelor învățării. Pe lângă consolidarea colaborării cu instituțiile sau organizațiile care au, prin lege sau tradiție, legături cu școala (autoritățile administrației publice locale, agenții economici, instituțiile de protecție a copilului,

		agențiile pentru prestații sociale, autoritățile sanitare, inspectoratele pentru situații de urgență, poliția, biserica etc.), școala va identifica și alte organizații (publice sau private) din comunitate, care oferă resurse, sprijin și servicii complementare. Aceste servicii, accesate prin proiecte, pe baze contractuale sau prin voluntariat, pot viza, de exemplu: consultanță și consiliere, furnizarea c.d.ș., sprijin acordat familiei, obținerea accesului la informație și la „know how”, organizarea activităților extracurriculare și a petrecerii timpului liber, pregătire suplimentară
--	--	--

Sursa (A doua declarație de principii, 2014)

”BUNĂSTAREA ELEVULUI”- ELEMENTUL ESENȚIAL AL CALITĂȚII EUCAȚIEI

Punctul de pornire în abordarea acestui concept începe de la ideea de stare de bine a elevului care, la rândul ei a debutat cu monitorizarea copilului (Ben Arieh, 2008). Acest concept s-a conturat începând cu anul 1970, iar mai târziu în anul 1979 UNICEF a elaborat o serie de rapoarte, iar cel mai important document a fost ”Atlasul mondial al copilului, realizat cu sprijinul Băncii Mondiale. OECD continuă seria rapoartelor privind demografia și educația copilului în această perioadă de timp (Lippman, 2007).

La nivelul multor țări s-au dezvoltat politici și programe de dezvoltare a comportamentelor pozitive și s-au elaborat indicatori de volum privind starea de bine a elevilor, care s-au bazat pe o echilibrarea mai bună dintre indicatorii pozitivi și negativi. S-a creat un sistem necesar pentru a măsura și raporta calitatea vieții copilului și un cadru de indicatori pentru a monitoriza starea de bine a copilului, atât la nivel național (Spania, Irlanda, Italia), cât și la nivel internațional (Belloti 2009; Bradshaw, Hoelscher and Richardson 2007; Bradshaw and Richardson 2009; Feixa 2007; Hanafin and Brooks 2005; Ministry of Social Development 2008; Richardson, Hoelscher and Bradshaw 2008).

Conceptul de bunăstare a elevului este dezvoltat în studii elaborate de UNICEF, precum „Positive Indicators of Child Well-Being: A Conceptual Framework, Measures and Methodological Issues”. (Lippman, Laura, H., Kristin Anderson Moore and Hugh McIntosh (2011).

Conceptul de ”bunăstare a elevului” are o construcție multidimensională, care încorporează dimensiuni mentale, psihologice, fizice și sociale. Așadar nu este un concept simplu, liniar, ci unul complex, cu peste 50 de factori constitutivi. Școala poate controla doar o parte dintre acești factori, neputând interveni, direct, asupra cauzelor. Pe de altă parte, școala poate atenua sau compensa influența unor factori, care țin de familie, comunitate, relații etc., și care influențează negativ bunăstarea copiilor/elevilor.

Bunăstarea elevului poate fi analizată la mai multe niveluri (de individ, de relații și de context) pe mai multe **dimensiuni**, și **aspecte** pentru fiecare din nivelurile considerate (Iosifescu, 2014). Astfel la nivel de individ bunăstarea elevului înseamnă:

- **sănătate și siguranță**, (ex. nivelul de sănătate, comportamente legate de sănătate, comportamente legate de siguranță personală și a celorlalți în cadrul școlii și în vecinătate)

- **participarea școlară și rezultatele învățării**, (ex. rezultatele școlare la competențe cheie și specifice; autopercepția performanței școlare și a propriilor abilități și competențe Gândire critică, participarea la educație și prezența la școală „nivelul ”competențelor de viață” (luarea deciziilor, management financiar, activitatea în gospodărie), atitudine pozitivă față de învățare; angajarea în viața școlară, folosirea interactivă a tehnologiilor, creativitate, cunoștințele și comportamentul civic; cunoștințele și comportamente privind cariera)
- **dezvoltarea psihologică și emoțională**, (fericirea” / ”starea pozitivă de bine”, satisfacția privind propria viață; managementul de sine (gradul de autonomie, dependent de nivelul de vârstă, stăpânirea emoțiilor, perseverență, folosirea timpului); inițiativa (planificarea activității proprii, identificarea resurselor pentru realizarea obiectivelor personale, asumarea pozitivă a riscului, motivație); încredere (identitate de sine pozitivă și încredere în sine, inclusiv ca parte a unui întreg social și natural); optimism și rezistență (abordare pozitivă și adaptare constructivă la adversitate;)
- **dezvoltare și comportament social**, (dimensiunea morală (integritate, comportament etic); valori pro-sociale (grija față de celălalt, empatia); inteligența socială (comunicare, cooperare, abilități de rezolvare a conflictelor, încrederea); inteligența culturală (înțelegerea altor culturi și comunicarea trans-culturală); conștiința și comportamentele legate de protecția mediului; conștiința și comportamentele civice (motivația și grija în raport cu comunitatea, în funcție de vârstă, cunoaștere civică, imagine civică de sine și implicare conștientă)

La nivel de relații bunăstarea elevului înseamnă:

- **Relațiile din familie**: relații pozitive cu părinții (căldură, apropiere, comunicare, sprijin, apreciere pozitivă); relații pozitive cu frații și cu familia extinsă (căldură, apropiere, comunicare, sprijin, apreciere pozitivă);
- **Relațiile cu colegii/grupul de egali**: prietenie (sprijin reciproc, comportamente pozitive – apreciative -, posibilitatea de a întâlni prieteni/colegi).
- **Relațiile din școală**: relații pozitive cu personalul școlii (mai ales cu cadrele didactice); opiniile elevilor despre sprijinul primit; angajament pozitiv și legături strânse (participarea la viața școlii și la activitățile extracurriculare; sentimentul apartenenței la școală și acceptarea de către colegi).
- **Relațiile din comunitate**: relații pozitive cu adulții care nu fac parte din familie (sprijin, comunicare, apreciere); sentimentul apartenenței la comunitate și angajament în activitatea instituțiilor comunitare – inclusiv prin activitățile recreative; angajament civic (participarea curentă sau trecută la activitatea unor organizații - de exemplu, cele pentru apărarea drepturilor omului, cluburile pentru tineret, organizații religioase -; intenții privind participarea politică și civică viitoare, în calitate de adult - de exemplu, privind votul, participarea la evenimentele electorale, voluntariatul etc.); munca în comunitate/voluntariatul; relațiile în mediul virtual (numărul de ore petrecut în interacțiuni virtuale:
- **Relațiile la nivel de macrosistem (de societate)**: identitate pozitivă de grup (relaționarea pozitivă la propriul grup de apartenență, fără discriminarea altor grupuri/persoane);

angajamentul față de ideologii și mișcări pozitive (culturale, spirituale, politice, economice).

La nivel de context bunăstarea elevului înseamnă:

- ✓ **Familia:** părinții (căldură, comunicare, modele de rol, timp alocat copiilor și discuții cu copiii, structurarea și urmărirea activității copiilor, așteptări înalte); activități de îmbogățire (părinții citesc cărți copiilor, merg împreună cu ei la bibliotecă, la plimbare, la evenimente etc.); implicarea părinților în comunitate (în viața școlară, religioasă, a altor organizații și instituții); resurse (ocupare stabilă, venituri adecvate, nivelul de educație, numărul de adulți din gospodărie, existența serviciilor de sănătate, existența resurselor cognitive / educaționale - cărți, telefon, Internet, reviste, ziare etc.); capitalul social (cantitatea și calitatea rețelelor sociale, familiale și profesionale în care sunt implicați părinții); locuință sigură (stare bună, existența utilităților, absența igrasiei și a fumului etc.).
- ✓ **Colegii/prieteni:** grupul de prieteni/colegi/egali nu se angajează în comportamente riscante și au rezultate școlare bune;
- ✓ **Școala:** acces la școli bune (fie părinții sunt satisfăcuți de școală fie, dimpotrivă, vor să-și transfere copiii – ambele comportamente arătând interes pentru o educație de calitate); școală sigură (oferă protecție împotriva hărțuirii, discriminării, delincvenței).
- ✓ **Comunitatea:** vecinătate sigură (absența violenței, a delincvenței, a mediului toxic); mediu fizic pozitiv (spațiu suficient și facilități recreative); adulți implicați (structură adecvată, așteptări înalte); activități (activități recreative organizate pentru copii și tineri); instituții / organizații din comunitate (existența unor instituții/organizații active de mediu, religioase, sociale, politice, civice); servicii (servicii sociale și economice adecvate); norme sociale pozitive (valorile promovate sprijină diversitatea, toleranța, munca, familia).
- ✓ **Macrosistemul (societatea):** culturi/subculturi (valori sociale, stiluri de viață etc.); sistemele de credințe: în plan spiritual, filosofic, politic, economic.

STUDIU DE CAZ PRIVIND CAPACITATEA CADRELOR DIDACTICE DE A ASIGURA ”BUNĂSTAREA ELEVULUI”

Studiul de caz se bazează pe o investigație științifică realizată la nivelul a doisprezece școli din județul Gorj, din mediul rural, și care a presus aplicarea unui număr de 250 de chestionare pentru elevi, 160, chestionare pentru cadre didactice, 130, chestionare pentru părinți și 90 chestionare pentru reprezentanții comunității locale. La aceasta se adaugă interviurile realizate cu elevii, părinții cadrele didactice, reprezentanții comunității locale, precum și vizitele în școală și analiza documentelor școlare.

Ideea centrală a fost analiza bunăstării elevului, răspunzând la cinci întrebări fundamentale prin intermediul unor indicatori din standardele de referință . Aceste întrebări se referă la:

- A. Cadrele didactice ale școlii sunt capabile să asigure bunăstarea copilului / elevului? Care este măsura acestei capacități?
- B. Cadrele didactice ale școlii sunt capabile să asigure obținerea de către copii/ elevi a rezultatelor așteptate? Care este măsura acestei capacități?

C. Managementul școlii este capabil să asigure infrastructura, resursele, leadership-ul eficient pentru a le susține pe cadrele didactice în vederea obținerii și îmbunătățirii rezultatelor învățării și bunăstării copilului /elevului? Care este măsura acestei capacități?

D. Managementul școlii este capabil să-și îmbunătățească propria capacitate managerială (de planificare, organizare, monitorizare, evaluare) pentru asigurarea îmbunătățirii rezultatelor învățării, bunăstării copilului / elevului, capacității profesionale a cadrelor didactice și a capacității instituționale? Care este măsura acestei capacități?

E. Managementul școlii este capabil să comunice permanent și eficient (cu beneficiarii de educație, cu celelalte instituții și niveluri de decizie din cadrul sistemului de învățământ) și să implice efectiv comunitatea în activitățile școlii? Care este măsura acestei capacități?

O serie de aspecte subsumate conceptului de ”bunăstare” sunt abordate prin standardele de calitate. Răspunsul la fiecare întrebare presupune analiza unor indicatori de calitate din standardele de referință. Astfel pentru prima întrebare se vor analiza următorii indicatori:

1. Asigurarea accesului la oferta educațională a școlii.
2. Accesibilitatea spațiilor școlare și auxiliare.
3. Accesibilitatea echipamentelor, materialelor, mijloacelor de învățământ și auxiliarelor curriculare.
4. Asigurarea securității tuturor celor implicați în activitatea școlară, în timpul desfășurării programului.
5. Utilizarea spațiilor școlare și auxiliare
6. Activitatea științifică și metodică a cadrelor didactice.
7. Asigurarea serviciilor medicale pentru elevi.
8. Asigurarea serviciilor de orientare și consiliere pentru elevi.

Din analiza acestor indicatori, pentru prima întrebare, la nivelul celor doisprezece școli din județul Gorj reies următoarele :

Cadrele didactice sunt capabile să asigure bunăstarea elevilor în *măsură medie* la patru școli (33%) și în *mică măsură* la opt școli (67%).

La majoritatea școlilor se remarcă preocuparea pentru creșterea siguranței și sănătății elevilor, dar prezența medicului nu este simțită în școală, iar protocoalele încheiate cu Dispensarele locale și punctele de prim ajutor nu reprezintă o garanție a stării de bine a elevului. Dezvoltarea psihologică și emoțională a elevilor nu este sprijinită suficient de activitatea de consiliere și orientare, deoarece nu există consilier la nivelul școlilor și doar în puține școli (16%) pe baza protocoalelor încheiate cu CJARAE se deplasează un consilier pentru o oferi aceste servicii atât de necesare.

Școlile asigură sprijinul individual, privind accesul în spațiile școlare, pentru persoanele cu dizabilități locomotorii, prin dotarea unităților școlare cu toalete speciale și platforme pentru accesul în unitate. Din păcate nu toate școlile sunt preocupate de asigurarea de sprijin persoanelor cu CEZ (83,33%) și nu s-au elaborat programe de intervenție personalizată adaptat nevoilor specifice ale elevului. De asemenea cea mai mare parte din școli (91,66%) nu au achiziționat echipamente, materiale, mijloace de învățământ noi care să fie adaptate la nevoile speciale ale elevilor și de asemenea școala nu este pregătită pentru învățarea digitală, neexistând condiții materiale, informaționale, umane pentru utilizarea pe scară mai largă a calculatoarelor în procesul de învățare.

Participarea școlară și rezultatele învățării, ca factori ai bunăstării elevilor nu demonstrează un progres în timp la școlile analizate și datorită faptului că activitatea științifică și metodică a cadrelor didactice nu este pusă în valoare prin instrumentele specifice la nivelul actului didactic în sine și nu vin întotdeauna în sprijinul elevilor.

Atitudine pozitivă față de învățare, angajarea în viața școlară, folosirea interactivă a tehnologiilor, creativitatea, gândirea critică, cunoștințele și comportamentul civic și moral, cunoștințele și comportamente privind cariera sunt repere în creșterea bunăstării elevilor, printr-un demers didactic de calitate, bazat pe valori. În cea mai mare parte din școli 75% nu se poate asigura starea de bine a elevului din perspectiva existenței și dotării cu echipamente necesare a laboratoarelor de fizică, chimie, biologie (în unele școli nici nu există) și de aceea nu pot contribui la dezvoltarea abilităților practice și a formării de competențe specializate, ceea ce ar conduce la creșterea capacității de învățare ale elevilor și implicit la bunăstarea acestora.

Relațiile elevului cu cadrele didactice, cu colegii, cu comunitatea sunt pozitive, bazate pe respect, cooperare, ajutor reciproc, ceea ce contribuie la asigurarea stării de bine a elevilor. Poziționarea școlilor privind capacitatea cadrelor didactice de a asigura bunăstarea elevului, în județul Gorj este ilustrată în figura următoare:

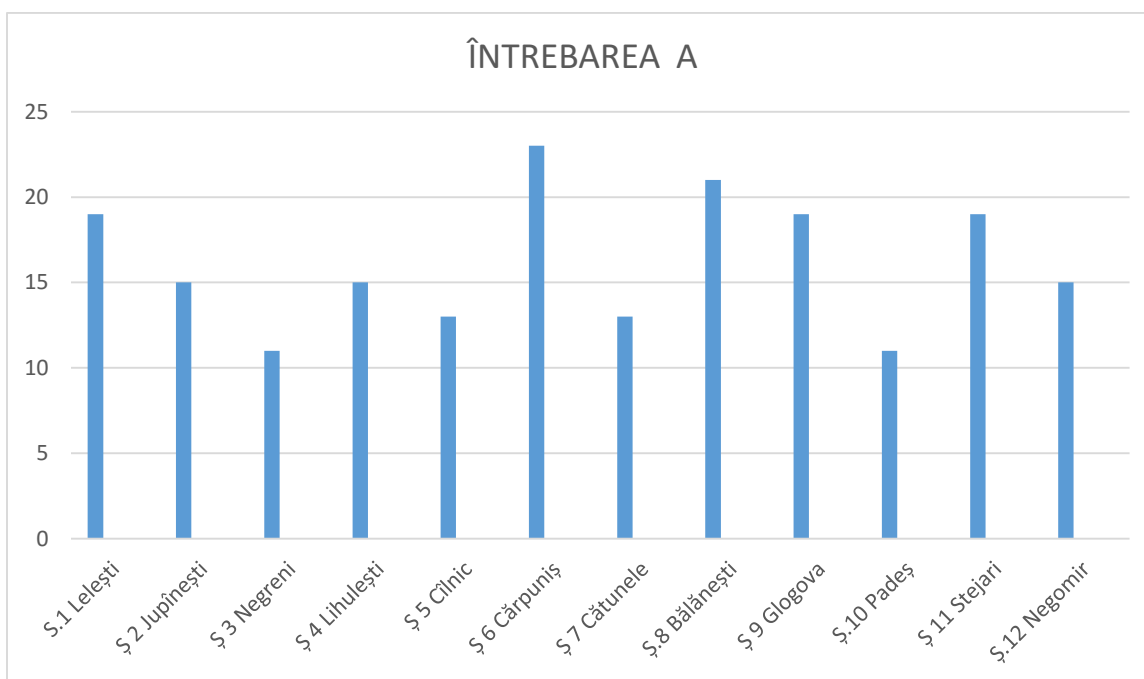

Figura 1 POZIȚIONAREA ȘCOLILOR- ÎNTREBAREA A

Se observă că la această întrebare școlile se diferențiază pe o plajă cuprinsă între 23 și 11 puncte ceea ce arată faptul că bunăstarea elevului este asigurată de către cadrele didactice într-o proporție relativ mică și că există diferențe între școlile din mediul rural din perspectiva acestui indicator, ceea ce impune o reconsiderare a activităților derulate în școli prin concentrarea sinergică a tuturor factorilor implicați, în așa fel încât elevul să fie în centrul preocupărilor. O cultură organizațională solidă și un set de valori clare respectate de cadrele didactice, echipa

managerială, precum și o colaborare strânsă cu comunitatea locală bazată pe responsabilitate socială ar putea constitui un suport solid pentru a asigura bunăstarea elevului.

Sintetic măsura îndeplinirii celor cinci întrebări fundamentale, pentru cele doisprezece școli evaluate în județul Gorj se prezintă astfel:

Tabel nr.1 Număr școli în relație cu măsura îndeplinirii celor cinci întrebări

<i>Nr.crt.</i>	<i>Întrebare</i>	<i>În f. mică măsură (nr.școli)</i>	<i>În mică măsură (nr.școli)</i>	<i>În măsură medie (nr.școli)</i>	<i>În mare măsură (nr.școli)</i>	<i>În f.mare măsură (nr.școli)</i>
1	A	-	8	4	-	-
2	B	-	3	9	-	-
3	C	-	7	5	-	-
4	D	-	4	8	-	-
5	E	-	4	8	-	-

Se observă că la întrebările referitoare la capacitatea cadrelor didactice de a asigura bunăstarea elevului și la capacitatea managementului școlilor de a fi capabil să asigure infrastructura, resursele, leadership-ul eficient pentru a le susține pe cadrele didactice în vederea obținerii și îmbunătățirii rezultatelor învățării și bunăstării elevului majoritatea școlilor au îndeplinit aceste cerințe în mică măsură, ceea ce arată necesitatea îmbunătățirii cu precădere a indicatorilor privind capacitatea instituțională.

CONCLUZII

Este timpul să ne apropiem mai mult de profunzimea conceptului de calitate a educației, de regândirea acestuia, în special din perspectiva ideii de ”bunăstarea elevului” și concentrarea asupra elementelor educaționale care concură la realizarea acestui indicator, cu influențe majore asupra calității vieții.

Standardele actuale surprind parțial conceptul de ”bunăstarea elevului” și de aceea aceste standarde trebuie regândite, elaborând noi modele care să urmărească evaluarea modului în care instituția de învățământ asigură și îmbunătățește calitatea și care presupune: comunicarea cu beneficiarii de educație, cu personalul instituției de învățământ, cu instituții și persoane din comunitate și din afara acesteia; rezultatelor învățării obținute de (ante)preșcolari și elevi; bunăstarea la nivelul elevilor, dar și al personalului instituției de învățământ; Rezultatele învățării și bunăstarea elevilor aparținând categoriilor defavorizate pe criterii economice, educaționale, culturale etnice sau de orice altă natură; rezultatele învățării și bunăstarea (ante)preșcolarilor și elevilor cu dizabilități / cu cerințe educaționale speciale; rezultatele învățării și bunăstarea elevilor talentați și/sau capabili de performanțe înalte; capacitatea managerială și instituțională; capacitatea profesională a corpului profesoral; combaterea discriminării, asigurarea drepturilor minorităților și interculturalitatea vieții școlare; dimensiunea europeană a educației oferite.

De asemenea se impune o reorientare a activității de evaluare în următoarele direcții: concentrarea activității școlare pe promovarea bunăstării elevului; concentrarea activității școlare pe îmbunătățirea continuă a rezultatelor învățării; valorizarea resursei umane în educație; promovarea răspunderii sociale și a bunei guvernări; fundamentarea funcționării și dezvoltării

instituției școlare pe dovezi; consolidarea dialogului și a colaborării între școală, părinți, autoritate locală și cu întreaga comunitate, în beneficiul elevilor.

Conceptul de ”bunăstarea elevului” nu este unul simplu, ci conține un ansamblu de factori dintre care școala poate controla doar o parte dintre acești factori, neputând interveni, direct, asupra cauzelor. Pe de altă parte, școala poate atenua sau compensa influența unor factori, care țin de familie, comunitate, relații etc., și care influențează negativ bunăstarea copiilor/elevilor. Activitatea la clasă a profesorului este cea care generează calitate și, ca urmare, bunăstarea profesorului este o condiție a bunăstării elevilor. Aceasta poate fi asigurată numai printr-un management performant al învățământului, la nivel de sistem și de furnizor de educație și prin dialog permanent între partenerii sociali. Bunăstarea elevului nu înseamnă o stare de beatitudine permanentă ci, dimpotrivă ordine, disciplină, așteptări înalte, efort, dar și respect, sprijin, empatie și încurajare.

BIBLIOGRAFIE

1. Belotti, V. (2009). 'Survey on Child Well-Being Indicators in Italy'. Paper presented at the European Seminar on Child Well-Being Indicators. Retrieved February 27, 2009, from http://www.childoneurope.org/activities/indicators/well-being_indicators.htm. Accesat mai 2015
2. Ben-Arieh, A. (2008). 'The Child Indicators Movement: Past, Present, and Future'. *Child Indicators Research*, 1(1), 3-16. Disponibil la <http://link.springer.com/article/10.1007/s12187-007-9003-1#>, accesat mai 2015
3. Bradshaw, J., Hoelscher, P. and Richardson, D. (2007). 'An Index of Child Well-Being in the European Union'. *Social Indicators Research*, 80, 133-177. <http://link.springer.com/article/10.1007%2Fs11205-006-9024-> accesat mai 2015
4. Bradshaw, J. and Richardson, D. (2009). 'An Index of Child Well-Being in Europe'. Paper presented at the European Seminar on Child Well-Being Indicators <https://www.york.ac.uk/inst/spru/pubs/pdf/childEU.pdf> accesat mai 2015
5. Feixa, C. (2005). 'System of Key Indicators of Childhood and Adolescence (SICIA)'. Paper presented at the Youth Development Indicators Group Meeting. from http://www.un.org/esa/socdev/unyin/documents/CarlesFeixa_Indicators%20Catalonia.pdf.
6. Iosifescu, Ș., (2015), ”Câteva cuvinte despre ”bunăstarea elevului” (3): despre fericire”, disponibil la http://deceducatia.blogspot.ro/2014/10/cateva-cuvinte-despre-bunastarea_32.html, accesat mai 2015;
7. Gorun A., și Gorun, H.,T.,(2014), *O Nouă Paradigmă a Educației? (Construcții normative după 1989)*, Editura PROUNIVERSITARIA, București, pp.177
8. Lippman, Laura, H., Kristin Anderson Moore and Hugh McIntosh (2011), „Positive Indicators of Child Well-Being: A Conceptual Framework, Measures and Methodological Issues”, în *Applied Research Quality Life*, nr.6, pp. 425-449, disponibil <http://link.springer.com/article/10.1007/s11482-011-9138-6#page-1>, acceast mai 2015
9. Lippman, L. (2004). *Indicators of Child, Family, and Community Connection*. Washington, DC: US Department of Health and Human Services Office of the Assistant Secretary for

Planning and Evaluation, disponibil <http://aspe.hhs.gov/hsp/connections-charts04/chartbook.pdf>,
accesat mai 2015

10. Xxx ARACIP (2015) ”*A doua declarație de principii*” disponibilă la
<https://www.google.ro/webhp?sourceid=chrome-instant&ion=1&espv=2&ie=UTF-8#q=%2C+%E2%80%9DA> accesată mai 2015